FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT SIR GORDON SLYNN
fremsat den 14. maj 1985 *

Høje Domstol.

I denne sag, hvori der i hovedsagen er rejst tiltale mod Michel Leclerc for en række lovovertrædelser, blandt andet ved på benzinstationer i Asnières at have solgt benzin til lavere priser end fastsat i den franske lovgivning, har Tribunal de grande instance de Nanterre i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt følgende spørgsmål:

»1) Skal EØF-traktatens artikel 3, litra f), som foreskriver 'gennemførelse af en ordning, der sikrer, at konkurrencen inden for fællesmarkedet ikke fordrejes', og artikel 5, som foreskriver, at medlemsstaterne 'afholder sig fra at træffe foranstaltninger, der er egnede til at bringe virkeliggørelsen af denne Traktats målsætning i fare', fortolkes således, at de gør de af medlemsstaterne ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser vedrørende mindstepriser eller højst tilladte prisnedslag, uanvendelige?

2) Såfremt dette spørgsmål besvares bekræftende, kan sådanne nationale bestemmelser i forbindelse med mineralolieprodukter antages at værebegrundet i et offentligt bydende hensyn og dermed være omfattet af traktatens artikel 36?«

Selv om det første spørgsmål ikke indeholder nogen henvisning til traktatens artikel 85, fremgår det klart, at det må forstås således, at det alligevel forudsætningsvis indeholder en sådan henvisning. Det behøver derimod ikke forstås således, at det tillige indeholder en henvisning til artikel 30, idet denne artikel direkte vedrører foranstaltninger, truffet af medlemsstaterne, således at en henvisning til artikel 3, litra f), og artikel 5 er overflødig. Ej heller det andet spørgsmål indeholder en henvisning til artikel 30, men denne må alligevel antages at være forudsætningsvis nævnt heri, idet artikel 36 er uden relevans, medmindre de omhandlede foranstaltninger, såfremt de ikke var omfattet af artikel 36, ville falde ind under artikel 30, som forbyder foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner.

Der er altså i den foreliggende sag i det væsentlige tale om de samme spørgsmål som i sag 231/83, *Cullet* mod *Centre Leclerc* (Sml. 1985, s. 315), i hvilken Domstolen antog, a) at traktatens artikel 3, litra f), og artiklerne 5, 85 og 86 ikke er til hinder for en national ordning, hvorefter de nationale myndigheder fastsætter en mindstepris for detailsalg af brændstoffer, og b) at en sådan ordning er i strid med traktatens artikel 30, når mindsteprisen udelukkende fastsættes på grundlag af de natio-nale raffinaderiers overtagelsespris, og denne er afhængig af den officielle listepris, som udelukkende beregnes på grundlag af de nationale raffinaderiers kostpris, såfremt brændstofpriserne på de europæiske markeder afviger mere end 8% fra denne kostpris.

Sidstnævnte sag drejede sig imidlertid om ordonnance (anordning) nr. 45-1483 af 30. juni 1945 og arrêtés (bekendtgørelse) nr. 82-10/A, 82-11/A, 82-12/A og 82-13/A

* Oversat fra engelsk.

af 29. april 1982. Den foreliggende sag vedrører samme ordonnance, men en række andre arrêtes, nemlig artikel 3 i arrêté nr. 78-101/P af 5. oktober 1978 og artikel 1 i arrêté nr. 78-123/P af 29. december 1978, idet de faktiske omstændigheder i sagen fandt sted i 1980. Et af hovedspørgsmålene i nærværende sag er derfor, om de samme betragtninger som er lagt til grund i *Cullet*-dommen, også har gyldighed for den tidligere lovgivning i Frankrig.

Virkningen af de nævnte arrêtés fra 1982 er træffende gengivet i forelæggelseskendelsen i sag 149/84, *Binet*, hvori den nationale ret anførte, at der i Frankrig i henhold til de nævnte bestemmelser fastsættes »en højeste salgspris, eller maksimalpris, der navnlig beregnes på grundlag af en overtagelsespris svarende til produktets værdi uden skatter og afgifter ab raffinaderi samt de noterede valutakurser i de ni andre medlemsstater i Fællesskabet. Den nævnte højeste overtagelsespris beregnes på grundlag af de europæiske valutakurser, såfremt disse, inden for en margen på 8%, svarer til de franske raffinaderiers kostpris. Såfremt dette ikke er tilfældet, indgår de europæiske valutakurser kun som faktorer i beregningen, og de franske raffinaderiers produktionsomkostninger lægges i stedet til grund. Et fald i forsyningspriserne på markederne i de øvrige medlemsstater synes derfor kun at kunne få indflydelse på detailprisniveauet i det omfang, det ligger inden for den grænse, der er fastsat ved den tilladte mindstedetailpris, som beregnes ved fra den maksimale salgspris at fratrække et prisafslag på 9 hhv. 10 centimes pr. liter normal- eller superbenzin«.

Basislovgivningen vedrørende import af benzin til Frankrig (som omfatter indkøb fra raffinaderier i Frankrig) er i den foreliggende sag, ligesom det var tilfældet i den tidligere sag, indeholdt i loven af 30. marts 1928 (JORF af 31.3.1928, s. 3675) som ændret ved arrêté nr. 79-1137 af 28. december 1979 (JORF af 29.12.1979, s. 3291). Heri bestemmes, at kun personer, som er indehaver af en særlig tilladelse hertil (en såkaldt »A 3-licens«), kan importere benzin til Frankrig. De nævnte importører er forpligtet til i medfør af mellemfristede kontrakter at foretage 80% af de nødvendige indkøb fra raffinaderier i Frankrig eller i andre af Fællesskabets medlemsstater. De øvrige forsyninger kan de erhverve på det såkaldte spotmarked. Der er ikke rejst indvendinger mod disse bestemmelser i den ændrede form, som de fik efter henstilling fra Kommissionen i 1979.

Den maksimale detailpris ved salg af benzin til forbruger blev imidlertid fastsat af de offentlige myndigheder under hensyn til de faktorer, som er nævnt i artikel 1 i arrêté nr. 78-123/P. Den maksimale detailpris blev således fastsat under hensyn til den tilladte engrospris hos raffinaderiet med tillæg af omkostninger, skatter og afgifter samt fortjeneste. Hvorledes overtagelsesprisen (»prix autorisé pour la reprise en raffinerie«) nærmere blev fastsat, fremgår ikke af bekendtgørelsen, men Kommissionen har i sit indlæg redegjort for, hvilke faktorer, der efter dens opfattelse — således som den har forstået ordningen — må indgå i beregningen af kostprisen og raffinaderiets indtægter. Den maksimale detailpris, der fastsættes periodisk under hensyn til de nævnte faktorer, veksler afhængig af det geografiske område.

På dette punkt er de to metoder for beregningen af den maksimale detailpris (»prix limite de vente en vrac au consommateur«) forskellige. På den anden side synes det klart, at den maksimale detailpris udelukkende er baseret på de franske raffinaderiers priser, selv om der ikke findes nogen obligatorisk medtode for beregningen af denne pris. Den mindstepris, der gjaldt såvel på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i denne sag som i *Cullet*-sagen, blev fastsat under anvendelse af det højeste prisafslag,

hvilket var 9 centimes pr. liter normalbenzin og 10 centimes pr. liter superbenzin. På det for de faktiske omstændigheder relevante tidspunkt blev dette fastsat ved artikel 3 i arrêté nr. 78-101/P.

Af det anførte følger, at en uafhængig fransk forhandler kunne foretage 80% af sine indkøb af benzin fra andre fællesskabskilder, og at han ville være tilskyndet hertil, såfremt priserne andetsteds faldt, sådan som det var tilfældet fra oktober 1980. Han ville teoretisk set drage fordel af disse indkøb, idet han kunne forhøje sin potentielle fortjenstmargen, men han ville ikke kunne udnytte denne fordel ved salg til forbruger i detailleddet, da benzin, som var indkøbt andetsteds, ikke kunne sælges til mindre end 9 eller 10 centimes lavere end den maksimalpris, som var fastsat for detailsalg af benzin, der var raffineret i Frankrig. Følgelig kunne han i virkeligheden ikke drage nogen konkurrencemæssig fordel af de lavere priser ved indkøb uden for Frankrig.

Dette indebærer efter Kommissionens opfattelse — og det mener jeg den har ret i — en klar beskyttelse af de franske raffinaderier, selv for så vidt angår salget til de uafhængige forhandlere, idet disse dermed var afskåret fra at udøve nogen konkurrence på detailprisen.

Jeg kan herefter ikke, for så vidt angår det første spørgsmål, der vedrører traktatens artikler 3, litra f), 5, 85 og 86, se nogen grund til at gøre forskel på den foreliggende sag og *Cullet*-sagen. Spørgsmålet i de to sager må derfor besvares på samme måde, nemlig at de omhandlede artikler ikke er til hinder for en national ordning, hvorefter de nationale myndigheder fastsætter en mindstepris for detailsalg af benzin.

Hvad angår det andet spørgsmål, fremgår det klart af Domstolens dom i sag 82/77, *Van Tiggele* (Sml. 1978, s. 25), at en ordning, hvorved der fastsættes en mindstepris, kan udgøre en foranstaltning med tilsvarende virkning, såfremt den forhindrer, at en prisfordel ved de importerede varer slår igennem på forbrugerprisen, selv om ordningen gælder uden forskel for indenlandske og importerede varer.

Sådan som jeg forstår Domstolens dom i *Cullet*-sagen, er det grundlæggende ræsonnement i denne dom, at en national foranstaltning, hvorved der fastsættes en mindstepris for et produkt i detailleddet, udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion, der er i strid med EØF-traktatens artikel 30, såfremt den binder mindstepriserne i detailleddet til de nationale producentpriser på en sådan måde, at den ophæver den konkurrencefordel ved billigere import af varer fra en anden medlemsstat, som det ellers havde været muligt at udnytte, hvorved den forhindrer, at dissevarers lavere kostpriser slår igennem på detailprisen (jfr. dommens præmisser 26-29). Selv om domskonklusionen i *Cullet*-sagen er formuleret som en gengivelse af de detaljerede bestemmelser, der er foreskrevet for fastsættelsen af mindsteprisen på benzin i den franske lovgivning fra 1982, har det ovenfor anførte ræsonnement generel gyldighed. Heraf følger, at en national ret kan erklære nationale prisforskrifter for at være i strid med EØF-traktatens artikel 30, uanset hvilken metode, der nærmere anvendes ved fastsættelsen af mindstepriserne, når det er godtgjort, at de har eller kan have til følge at binde detailpriserne til de nationale producentpriser på en sådan måde, at de ophæver den konkurrencefordel, som det ellers ville have været muligt at udnytte ved billigere import af varen fra en anden medlemsstat.

Hvad angår anvendeligheden af traktatens artikel 36 bemærkes, at Domstolen i *Cullet*-dommen (se dommens præmisser 32 og 33) antog, at det var tilstrækkeligt at fastslå, at den franske regering ikke havde godtgjort, at den, med de midler der stod til dens rådighed, var ude af stand til at imødegå de virkninger, det ville have for den offentlige orden og sikkerhed, om den blev nødt til at ændre den franske ordning, så den blev bragt i overensstemmelse med de i dommen fastsatte principper. Jeg finder det ej heller i denne sag godtgjort, at den franske regering var ude af stand til at imødegå virkningerne heraf.

Det er mig heller ikke muligt i sag 72/83, *Campus Oil Ltd* mod *Ministeren for industri og energi* (Sml. 1984, s. 2727, at finde grundlag for den antagelse, at opretholdelsen af de franske raffinaderier eller sikringen af en passende distributionsordning kan give grundlag for den antagelse, at den i sagen omhandlede prisordning var begrundet i hensynet til beskyttelse af den offentlige orden eller sikkerhed.

Heraf slutter jeg, at de forelagte spørgsmål bør besvares på således:

1) EØF-traktatens artikel 3, litra f), og artikel 5 gør ikke bestemmelserne i en myndigheder fastsætter en mindstepris eller maksimalafslag for detailsalg af brændstoffer, uanvendelig.

2) En sådan ordning er i strid med traktatens artikel 30, når mindsteprisen udelukkende fastsættes på grundlag de nationale producentpriser og producentomkostninger, og når prisfordelen ved de billigere importerede varer, som det ellers havde været muligt at udnytte, elimineres i detailleddet.

3) Det er ikke godtgjort, at EØF-traktatens artikel 36 indeholder hjemmel til at fritage de nationale bestemmelser fra forbudet i traktatens artikel 30.

Det tilkommer den nationale ret at træffe afgørelse om parternes omkostninger i hovedsagen. Der skal ikke træffes afgørelse om Kommissionens og Den franske Republiks omkostninger.